AVİM Yorum • No: 2026 / 45 • Nisan 2026

C6+1: AVRASYA'DA YENİ BİR JEOPOLİTİK GERÇEKLİK

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

Orta Asya ve Güney Kafkasyanın jeopolitik evrimi, küresel güç dengelerinin yeniden şekillenmesinde önemli bir yansımadır. Bu süreçte, C5+1 formatının (Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Türkmenistan, Özbekistan) Azerbaycanı da katarak C6+1e genişlemesi, bölgesel bağlantıların kurumsallaşmasında kritik bir aşamayı temsil etmektedir.

Hudson Institute Kıdemli Uzmanı Ken Moriyasunun 7 Nisan 2026 tarihinde The Times of Central Asiada yayımlanan yorum yazısı, bu evrimin somut bir örneğini sunmaktadır. Ken Moriyasu, 7 Nisan 2026 tarihli yorum yazısında, ABD Başkanı Donald Trumpın Eylül 2026da Birleşmiş Milletler Genel Kurulu (BMGK) çerçevesinde C6+1in ilk uluslararası toplantısını gerçekleştirmesinin stratejik bir fırsat teşkil ettiğini belirtmektedir.

Kasım 2025te Washingtonda düzenlenen C5+1 Zirvesinin devamı niteliğindeki bu girişim, Azerbaycanın Orta Asya istişarelerine tam üye olarak katılması üzerine inşa edilebilecektir. Böylece format, geleneksel Orta Asya odaklı yapısından trans-Hazar (trans-Kafkasya) çerçevesine evrilerek, Orta Koridorun (Middle Corridor) kurumsallaşmasına katkı sağlayacaktır. Yazar, bu yaklaşımı bağlantı aracılığıyla barış (peace through connectivity) ilkesiyle ilişkilendirerek, Japonya ve Güney Kore gibi ABD müttefikleri için Hürmüz Boğazına alternatif enerji ve lojistik rotaları sunma potansiyeline işaret etmekte; Çinin batıya erişiminin, Washington ile yapıcı ilişkiler sürdüren ülkelerden geçmesini sağlayarak rekabeti dolaylı yöntemlerle yönetme stratejisini öne çıkarmaktadır. Bu bağlamda, Trumpın Zengezur koridorunu uygulamaya geçiren TRIPP (Trump Route for International Peace and Prosperity) girişimiyle uyumlu olan C6+1 toplantısı, Avrasyada ekonomik entegrasyon ve istikrar açısından bir fırsat olarak değerlendirilmektedir[1].

Bölgesel dinamikler, özellikle Çinin Kuşak ve Yol Girişimindeki yatırımları, kritik minerallerin küresel tedarik zincirlerindeki rolü ve Rusyanın Ukrayna savaşı nedeniyle görece etkisini yitirmesiyle ivme kazanmıştır. Bölge ülkeleri, bu ortamda çok taraflı denge politikaları izleyerek egemenliklerini güçlendirmeye çalışmaktadır. Kasım 2025te Washingtonda gerçekleşen C5+1 Zirvesi, formatın onuncu yılını kutlarken sembolik istişarelerden somut ekonomik ve diplomatik çıktılara geçişi simgelemiştir. Enerji güvenliği, kritik mineraller diyaloğu, altyapı finansmanı ve Trans-Hazar bağlantılarının geliştirilmesi gibi alanlarda kaydedilen ilerleme, ABDnin çıkar bazlı yaklaşımını yansıtırken,

Rusya-Çin nüfuzunu dengeleme arayışını da ortaya koymuştur.

Bu zirvenin ardından, 16 Kasım 2025te Özbekistanın başkenti Taşkentte düzenlenen 7. Orta Asya Devlet Başkanları İstişare Toplantısı, süreci genişletmiştir. Azerbaycanın tam üye olarak kabul edilmesiyle C5ten C6ya geçiş resmileşmiş; Orta Asya ile Güney Kafkasya arasındaki tarihsel ve coğrafi kopukluk giderilerek, Hazar Denizini aşan lojistik, enerji ve ticaret entegrasyonu yönünde güçlü bir irade ortaya konmuştur. Ortak gümrük altyapısı, transit ücretlerinin uyumlaştırılması, dijital ticaret platformları ve lojistik veri akışlarının entegrasyonu gibi konuların ele alınması, Orta Koridorun yönetişim mimarisini standartlaştırmaya aday bir adım olarak değerlendirilmektedir.

AVİMde yayımlanan analizler de bu gelişmeleri desteklemektedir. İlaha Khantamirovanın Kasım 2025 tarihli yorum yazısında, Orta Asyanın yükselen stratejik önemini ve Türkiyenin kültürel-tarihsel yakınlık ile ekonomik ve lojistik projeler üzerinden şekillenen rolünü ele almaktadır. AVİMde yayınlanan yazıda, Azerbaycanın C6ya dahil olmasının, Türk Devletleri Teşkilatı ile örtüşen yeni bir jeopolitik hat oluşturma potansiyeli taşıdığı; Ukrayna savaşı sonrası Orta Koridorun öneminin artırdığı ve Zengezur Koridoru gibi girişimlerin bölgesel entegrasyonu hızlandırdığı vurgulanmaktadır. Azerbaycanın stratejik konumu ve Türkiye ile derinleşen işbirliği, bölgenin Avrupa-Asya köprüsü niteliğini güçlendirmektedir[2].

C5+1den C6+1e geçiş, bölgesel aktörlerin kendi inisiyatifleriyle şekillendirdiği bir entegrasyon sürecini yansıtmaktadır. Bu dönüşüm, klasik jeopolitik rekabetin ötesinde ekonomik bağlantı, tedarik zinciri dayanıklılığı ve çok taraflı denge arayışlarını ön plana çıkarmaktadır. Özellikle C6+1in ilk uluslararası toplantısının BMGK kapsamında gerçekleşmesi, trans-Hazar koridorunun küresel önemini kurumsallaştırma potansiyeli barındırmaktadır. Türkiye açısından bu süreç, Orta Koridorun canlanması ve Türk Devletleri Teşkilatı ile uyumlu işbirliği fırsatları sunmaktadır. Gelecekteki C6+1 toplantısı, bu dinamikleri yapıcı bir diyaloğa dönüştürme imkânı sağlayabilecektir.

**Görsel: https://www.azernews.az/editorial/250420.html*

[1] Ken Moriyasu, Opinion: Trump Has Golden Opportunity to Launch C6+1 on Sidelines of UN, *Times of Central Asia*, timesca.com, 7 Nisan 2026, https://timesca.com/opinion-trump-has-golden-opportunity-to-launch-c61-on-sidelines-of-un/.

[2] İlaha Khantamirova, Orta Asyanın Yükselen Stratejik Önemi ve Türkiye, *AVİM*, avim.org.tr, 21 Kasım 2025, https://avim.org.tr/tr/Yorum/ORTA-ASYA-NIN-YUKSELEN-STRATEJIK-ONEMI-VE-TURKIYE.

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "C6+1: AVRASYA'DA YENİ BİR JEOPOLİTİK GERÇEKLİK." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2026 / 45. Nisan 10. Erişim Kasım 08, 2026. https://www.avimbulten.org/tr/Yorum/C6-1-AVRASYA-DA-YENI-BIR-JEOPOLITIK-GERCEKLIK

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır